

ski višini 8500 metrov, kar je splošno znano, je Kammerlander leta 1996 smučil snel, sestopal peš in si smučil spet pripel na višini 7800 metrov, od koder je prisluščal do baznega tabora, ki je na severni strani gore na nadmorski višini 6400 metrov.

Res je, da je bil prvi, ki je odsmučal z vrha Everesta, vendar ni smučal do baznega tabora pod goro, ampak je peš sestopal tam, kjer je bilo za smučanje bodisi pretežavno bodisi v smeri, ki si jo je izbral, ni bilo dovolj snega. Prvi na svetu, ki mu je v celoti uspelo smučanje čisto z vrha najvišje točke sveta do baznega tabora pod

goro (ki je, mimogrede, na južni, nepalski strani skoraj 1000 višinskih metrov nižje, kar pomeni, da je bila Karničarjeva proga bistveno daljša od Kammerlanderjeve, ki pa je niti ni v celoti presmučal), je torej Slovenec Davo Karničar z Jezerskega.

Med alpinističnimi smučarji, ki so doslej poskušali smučati tako, kot je v celoti uspelo Karničarju, je bil leta 1992 Francoz **Pierre Tardivel**, ki je z nepalske strani prišel do Južnega vrha Everesta in ugotovil, da višje od tod (predvsem prek Hillaryjeve stopnje) takrat ne bi bilo mogoče smučati, zato si je na Južnem vrhu pripel smučil in se odpeljal proti baznemu taboru.

NA ODPRAVI V JANAK HIMAL SE JE SMRTNO PONESREČIL ANDREJ MARKOVIČ

PREZGODNJI GROB V HIMALAJI

Istega dne, ko smo Slovenci slavili izjemen smučarski spust Dava Karničarja z vrha Mount Everesta, se je v najbolj oddaljenem kotičku Himalaje, v pogorju Janak Himal na meji med Nepalom, Tibetom in Sikimom, zgodila tragedija. Med plezanjem po pobočju 7483 metrov visokega Džongsang Peaka se je smrtno ponesrečil 24-letni alpinist **Andrej Markovič** iz Novega mesta.

Prve novice, ki niti do trenutka, ko to precej pozneje poročamo, niso izčrpnije, sporočil pa jih je vodja slovenske alpinistične odprave v Janak Himal, **Andrej Štremfelj** in jih je posredovala Planinska zveza Slovenije, so nadvse skope. Potem ko sta Andrej Markovič in soplezalec **Urban Ažman** iz Gorij po preplezani prvenstveni smeri prišla na vrh sedemtisočmeterske gore in se vračala z nje, se je Andreju pri spuščanju z vrvoj izpulilo sidrišče, izpulil se mu je snežni klín, »sablja«, in omahnil je v globino.

Pretreseni tovariši iz odprave so se še isti dan odločili: nesrečnega alpinista so prinesli nad bazni tabor, zložili na kraju, varnem pred plazovi, iz skal grob, ga položili vanj in nanj naložili skal, ki jih je tja dol izpod vrha poslala gora.

Ta gorski predel je namreč eden od najbolj odročnih v Himalaji, o čemer zgovorno priča podatek, da so bili Slovenci to pot nasplohi prvi, ki so se z nepalske strani lotili sedemtisočakov Džongsang Peaka (7483 m), Patibare ali Pyramid Peaka (7123 m) in Kiratčulija ali Tenta (7365 m).

Andrejeva mati in dekle bosta skupaj z novomeškimi alpinisti prihodnje leto obiskali Andrejev grob.

Andrej Markovič je že pri šestnajstih letih začel plezati na umetni steni pod novomeškim kandijskim mostom. To je bil sprva samo šport, kmalu so ga začele zanimati gore in prave visoke stene. Po opravljeni maturi na novomeški gimnaziji se je za teden dni preselil v Vrata, kjer je brez prestanka plezal. V enem od teh dni je po treh različnih smereh priplezal na vrh Severne triglavske stene in na vrh Triglava. Rad je imel tudi gore okoli Tamarja in morda ni naključje, da je le nekaj dni pred zadnjim odhodom v Himalajo lastnico podjetja Vrh iz Trziča **Zdenko Globočnik**, ki mu je kot perspektivne-

mu mlademu alpinistu že drugo leto nudila sponzorsko pomoč, peljal na plezanje Raza Jalovca.

Ko je bil pred nekaj leti skoraj popolnoma brez denarja, vendar z veliko volje, da bi preplezal katero od lepih smeri, spet v Tamarju, je prespal kar v tamkajšnji kapelici. Ko ga je videl oskrbnik koč v Tamarju, mu je ponudil prenočevanje pod planinsko streho, kar pa je Andrej sprejel šele po dolgotrajnem prigovarjanju.

Od leta 1996 je bil vsako leto na kateri od velikih odprav v tujih gorah, v Himalaji, Sečuano ali Peruju. Poleg tega je imel izjemne vzpone v Centralnih Alpah, v Grandes Jorasses z Urbanom Ažmanom, na primer. Še predvsem je bil ponosen, ko mu je uspelo samemu preplezati izjemno zahtevno smer Peklenska pomaranča v Rzeniku. Če mu ta nesreča ne bi prekrizala vseh življenjskih načrtov, bi se brž ko bi bilo mogoče s kolesom odpravil v Centralne Alpe, kjer je bila njegova velika želja potegniti črto pod alpsko trilogijo, preplezati severne stene Matterhorna, Eigerja in Grandes Jorasses, česar se lotijo in kar uspe le najboljšim alpinistom.

Prezgodnji grob v Himalaji: Andrej Markovič

Čeprav je bil s srcem in dušo zapisan goram in stenam, je redno študiral na Fakulteti za šport v Ljubljani. Preden se je odpravil na svojo zadnjo pot v gore, je veliko študiral in opravil vse izpite za tretji letnik.

V Novem mestu je že bila komemorativna slovesnost za pokojnim alpinistom Andrejem Markovičem. Novomeški alpinisti so že sklenili, da bodo svojemu kolegu in prijatelju prihodnje leto postavili spominsko ploščo, najverjetneje v Vratih – tam je bilo eno od Andrejevih najbolj priljubljenih izhodišč za plezalne vzpone.

Eden od Markovičevih alpinističnih kolegov, vrhunski plezalec **Filip Bence** iz Trziča, ki je v 32 letih svoje alpinistične kariere preplezal že 3700 smeri in bil že na enajstih odpravah, mož, ki je Andreja spoznal pred štiri

rimi leti na alpinističnem taboru pod Mangartom in ga je smatral za enega od najboljših mladih slovenskih alpinistov, je dejal, da je del Himalaje okoli Kangčendzenga, kjer se je smrtno ponesrečil Andrej Markovič, za slovenske alpiniste menda zaklet.

V tem predelu Himalaje je bil Bence že dvakrat, zdaj naj bi šel še tretjič, vendar se je moral potovanju zaradi službenih obveznosti in zaradi denarja odpovedati. Prvič je bil tam leta 1983 na ogledni odpravi s **Petrom Podgornikom** in enim šerpo, drugič dve leti pozneje, ko se je pri sestopu z Jalung Kanga smrtno ponesrečil trziški alpinisti **Borut Bergant**. Tam sta leta 1991 za vedno ostala tudi **Marija Frantar** in **Jože Rozman**, ko sta plezala na Kangčendzengo.

NA JASENJAH NAD GOZDOM MARTULJKOM SO ODKRILI SPOMINSKO PLOŠČO PAVLI JESIH

SIMBOLIČNA VRNITEV POD ŠPIK

Od letošnje zadnje septembrske sobote je v monolitno skalo na planini Jasenje med Spodnjim in Zgornjim Martuljskim slapom nad Gozdom Martuljkom vgrajena spominska plošča z napisom »Veliki slovenski alpinisti ki Pavli Jesih, 1901–1976. Ni ji bilo dano, da bi iz večnosti zrla v obličje Špika.« V prisotnosti približno 150 ljudi so ploščo, delo akademskega kiparja **Marjana Keršiča-Belača**, ki je Jesihovo dobro poznal, v izredno slabem in deževnem vremenu odkrili minister za šolstvo in šport **dr. Lovro Šturm**, predsednik Planinske zveze Slovenije (PZS) **Tone Škarja** ter vrhunska slovenska alpinista **Viki Grošelj** in **Tomaž Humar**. Ob družini Jesihovih, ki je skupaj s PZS ob sponzorski podpori Mobitela pripravila to slovesnost, so se odkritja plošče udeležili tudi legenda mojstranskih gornikov, 82-letni **Avgust Delavec**, generalni konzul Kraljevine Jordanije v Sloveniji **Samir Amarin**, državni sekretar za šport **dr. Aleš Vest**, župan občine Kranjska Gora **Jože Kotnik**, ljubljanski mestni svetnik **Bogdan Brađač** in direktor Mobitela **Anton Majzelj**.

Pavla Jesih (ki se je vedno podpisovala Paula) sodi skupaj z **Miro Marko Debelak**, **Nadjo Fajdiga**, **Staziko Černič** in **Barbko Lipovšek-Ščetinin** med največja imena slovenskega in svetovnega ženskega alpinizma. Njena prva vrhunska plezalska smer je bila leta 1926 prvenstvena skozi Okno v Severni steni Triglavu, ki jo je preplezala skupaj z Miro Marko Debelakovo, **dr. Stanetom Tominiškom** in **Tonetom Guerrero**, svojo najodmevnejšo in zadnjo vrhunska smer je preplezala leta 1945, takoj po vojni: to je bilo prvenstveno plezanje v Centralnem stebru prav tako v Triglavski steni skupaj z legendarnim **Jožetom Čopom** v dotlej nepremaganem mogočnem stebru, ki se zdaj imenuje Čopov steber.

MINISTER O VELIKI ALPINISTKI

Malone točno opoldne je igralec **Jernej Kuntner**, ki je vodil prireditev, udeležencem slavja pred ploščo, ki je

Poslovna ženska in velika alpinistka Pavla Jesih je bila v svojih najboljših letih v mestu vedno elegantno oblečena.

bila pokrita s slovensko planinsko zastavo, poimensko predstavil nekatere prisotne, tudi urednika Planinskega vestnika, ki je avtor besedila na spominski plošči, in nato predal besedo ministru za šolstvo in šport dr. Lovru Šturmu, ki je v močnem nalivu povedal naslednje:

»Spoštovani alpinisti in ljubitelji gor! Bliža se stota obletnica rojstva ene največjih slovenskih in evropskih alpinistk Paule Jesih.

Resnici na ljubo je potrebno reči, da si je zaradi svoje izjemne ljubezni do gora, številnih vzponov, tudi prvenstvenih, že davno zaslužila spominsko obeležje, vendar pa ga je sama zaradi višjih vzrokov odklanjala.